

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Příloha 1 – Didaktický materiál: prezentace pro studenty
Autor: Kateřina Juklová

Profesní portfolio začínajícího učitele

pokyny k vypracování a k obhajobě závěrečné práce

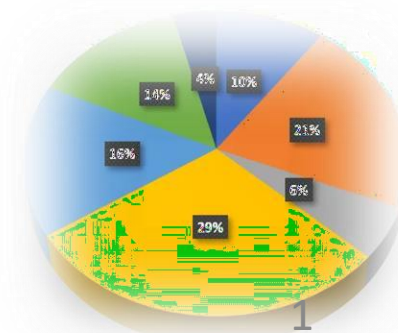
PREGRADUÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NA UNIVERZITĚ HRADEC KRÁLOVÉ II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0015738

Univerzita Hradec Králové

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Co nás čeká?

- Organizační pokyny k zadání, odevzdání a obhajobě
- Pravidla formální úpravy portfolia
- Fáze a metody pro zavádění portfolia
  - balanční kruh
  - práce s rámcem profesních kvalit
  - metody sebereflexe,
  - plán osobního rozvoje
- Struktura portfolia

Zadání, odevzdání a obhajoba portfolio

- Portfolio začínajícího učitele (dále jen portfolio) má **formu závěrečné práce**, jejímž vypracováním a obhajobou student dokládá svou profesní připravenost. Bez jeho úspěšné obhajoby nemůže být ukončeno jeho studium.
- Portfolio je zadáváno garantkou studijního programu, která k němu poskytuje **instrukce, odkazy na rozšiřující zdroje, hromadné i individuální konzultace**, vypracovává **posudky** a účastní se jeho **obhajoby**.
- Portfolio je odevzdáváno v **tištěné (dvě paré) i digitální podobě** ve stanoveném termínu **prostřednictvím webového rozhraní eVŠKP**, které je dostupné na intranetovém webu UHK.

PREGRADUÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NA UNIVERZITĚ HRADEC KRÁLOVÉ II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0015738

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Zadání, odevzdání a obhajoba portfolia 2

- Termín odevzdání je zpravidla 3 až 4 týdny před termínem obhajoby stanoveným garantkou studia.

PREGRADUÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NA UNIVERZITĚ HRADEC KRÁLOVÉ II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0015738

Univerzita Hradec Králové

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Uspořádání a formální úprava portfolia

- Struktura portfolia je závazná odvíjí se od poskytnutého **vzoru/šablony pro portfolio začínajícího učitele**
- Formální úprava portfolia vychází z normy ČNS 01 6910 Úprava dokumentů zpracovaných textovými procesory
- Portfolio jako závěrečná práce studenta musí být formulováno **mluvnický i formálně správně**, s důrazem na jasnost a jednoznačnost sdělení.
- Celý text musí být před odevzdáním **pečlivě přehlédnut a veškeré přepisy nebo chyby v tisku opraveny** (s výjimkou autentických dokladů typu písemná práce žáka apod.).

Obhajoba portfolia

- Po odevzdání práce studentem garantka studia, která je zároveň vedoucí závěrečné práce/portfolia, vypracuje **posudek a nejpozději do 5 pracovních dní před konáním obhajoby** jej vloží do rozhraní eVŠKP. Součástí posudku je i návrh klasifikace (A-F) a **konkrétní komentáře, připomínky a otázky pro studenta k obhajobě**.
- Bez ohledu na navržené hodnocení má student právo na obhajobu.
- Obhajoba portfolia je jeho završením. Je jednou z nezbytných součástí závěrečné zkoušky, která se koná před minimálně tříčlennou komisí stanovenou garantkou studia.

PREGRADUÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NA UNIVERZITĚ HRADEC KRÁLOVÉ II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0015738

Obhajoba portfolia 2

- Student stručně představí svou práci – komentuje použité postupy a dosažené výsledky, zaměří se také na průvodní potíže a způsob, jak se s nimi vypořádal. Poté student reaguje na dotazy a připomínky z posudku vedoucího.
- Následuje diskuse vyvolaná zpravidla otázkami členů komise. Jejím účelem je zjistit, jak student problémům řešeným v portfoliu rozumí a jak tvůrčím způsobem dokáže reagovat na námitky a formulovat vlastní podněty.

Práce na portfoliu: fáze 1 (zavádění portfolia)

- Seznámení se povinnými odbornými zdroji
  - **rámec profesních kvalit učitele** – bude základem struktury portfolia (viz výuka a povinná literatura - Tomková et al., 2012)
  - metoda (sebe)reflexe – **balanční kruh** (viz výuka a povinná literatura - Tomková et al., 2012; povinná literatura)
  - metoda (sebe)reflexe – **otázky k sebereflexi** (viz výuka a povinná literatura - Tomková et al., 2012; Trunda, 2012)
  - metoda (sebe)reflexe - **práce s artefakty/doklady** (viz výuka a povinná literatura – Trunda, 2012)
  - metoda tvorby **plánu osobního rozvoje** (viz výuka a povinná literatura - Tomková et al., 2012; Trunda, 2012 a videozáznam)
- Vyjasnění **požadavků a termínu odevzdání portfolia ke konzultaci** a termín **individuální konzultace** v průběhu 3. semestru (viz dále)

Požadavky a termín odevzdání portfolia ke konzultaci a termín individuální konzultace v průběhu 3. semestru

- Termín odevzdání portfolia ke konzultaci (elektronicky): **xx. xx. xxxx (Teams)**
- Termíny individuálních konzultací (online): **xx.xx.xxxx**
- **Požadavky na stav portfolia zasláno ke konzultaci**
  - Založená struktura portfolia (viz dále)
  - **Sebereflexe a sebehodnocení studenta ve všech povinných částech struktury v čase T1** (sebehodnocení na balančním kruhu, zdůvodnění tohoto sebehodnocení s využitím zvolených ukazatelů kvality/indikátorů a připojení dokumentů, které příslušnou úroveň dovednosti dokládají (podrobněji viz dále)
  - Obsahuje také návrh na plán osobního rozvoje ve dvou zvolených oblastech (viz dále)

V tuto chvíli není třeba řešit správnou formální úpravu a další formální povinné součásti (viz dále).

Práce na portfoliu: fáze 2 - sebereflexe

Jak začít a co si vybrat, aby to dávalo smysl?

- učte se věřit vlastním dojmům a pocitům a zaměřujte se na to, co je pro vás **OSOBNĚ významné**.
- to bývá obvykle to, co vyvolává silnější emoce – někdo vás naštve, v něčem si připadáte nezkušení, bezmocní, ohrožení, atd.
- toto bývají skvělé začátky opravdové reflexe – vždyť kdo by nechtěl pochopit, jak dělat tyto věci jinak, více se v tom zorientovat.
- nebojte se proto si uvědomovat i to nepříjemné, jsou to začátky vašeho růstu!

PŘÍKLAD: Co se mi vybavuje, když uvažuji o své výuce v posledním týdnu? Mám takový zvláštní pocit, že jsem nějak nezvládla hodnocení žáka. Odcházel domů ukřivděný a naštvaný, což není dobré pro naši budoucí spolupráci. Co říkají indikátory kvality hodnocení z rámce profesních kvalit o hodnocení?... Aha, že učitel žákům zprostředkovává kritéria hodnocení a žáci se na nich mohou i podílet (viz bod 4.3) To by pak asi mohlo pomoci řešit tento problém.... Ale jak to mám udělat?... Zkusím si to dát jako svůj osobní cíl a hledat kolegy nebo odborníky (školení, knihy), kteří by mi v tom mohli pomoci.....

Práce na portfoliu: fáze 2 - sebereflexe

Sebereflexe s využitím artefaktů/dokumentů

- ke každé oblasti z rámce profesních kvalit hledejte ve svém dosavadním působení **artefakty, které by mohly být dokladem toho, jak jste se v této oblasti dosud rozvinuli** (přípravy na výuku, písemné práce žáků, písemná reflexe řešení pedagogické/výukové situace, písemná práce k teoretickým předmětům, písemné reflexe v portfoliu budoucího učitele v Moodle, zpětná vazba od didaktiků nebo fakultních učitelů, reflexe v pedagogickém deníku atp.)
- nad každým dokladem si položte otázky:
  - a) **Jak se zařazený materiál vztahuje k příslušné kvalitě?**
  - b) **Jaký vliv může mít na můj profesní rozvoj? Co se z něj mohu naučit nebo dovědět o sobě jako učiteli?**
  - c) **V čem reprezentuje mou práci jako učitele?**
- od tohoto momentu si veškeré artefakty, o nichž se rozhodnete, že mohou mít význam pro aktuální/budoucí sebereflexi, shromažďujte a třídte podle struktury rámce profesních kvalit, aby byly k dispozici při aktualizaci portfolia a opatřete poznámkami, čím konkrétně vás reprezentují (ať příště víte!!!)

PREGRADUÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NA UNIVERZITĚ HRADEC KRÁLOVÉ II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0015738

Práce na portfoliu: fáze 2 - sebereflexe

Sebereflexe s balančním kruhem

- po práci s artefakty (viz výše) si znovu přečtete požadavky z rámce profesních kvalit učitele a ohodnotte úroveň všech povinně hodnocených kvalit na škále 0-10 (0% = vůbec žádné; 10% = expertní úroveň)
- svá hodnocení **zaneste do balančního kruhu** (šablona viz povinná literatura – Tomková et al., 2012) a označte je datem. Písemně ke každé oblasti zdůvodněte, proč jste se hodnotili právě tak, jak jste se hodnotili, a jak je možné to poznat z příloženého dokumentu. Dokumenty dokládající tyto úrovně mějte označené k dispozici k okamžitému zpřístupnění. **Nezapomeňte k nim připojovat datum!!!**

Práce na portfoliu: fáze 3 – sebereflexe: silné stránky, prostor pro zlepšení a plán osobního rozvoje

- V rámci jedné profesní kvality si zvolte indikátor, k němuž máte co říci – máte zkušenosti z této oblasti a pečlivěji prozkoumejte, jaké vaše zkušenosti jsou (viz Tomková et al., 2012, s. 31-37):
- **Moje silné stránky** v souladu s indikátorem i mým dojmem – jak se projevují.
- **Prostor pro zlepšení** – kde ve vlastní zkušenosti nebo následné reflexi v souladu s indikátorem jsem ještě objevil/a nedostatky, proč to považuji za nedostatky a jak se projevují.
- **Plán osobního rozvoje** – na co se chci v této oblasti zaměřit v jednání, rozhodování, dalším vzdělávání a v reflexi, kdo mi v tom může pomoci?

PREGRADUÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NA UNIVERZITĚ HRADEC KRÁLOVÉ II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0015738

Práce na portfolio: fáze 4 – konzultace s garantem

- V průběhu individuální konzultace bude diskutována studentova dosavadní práce na portfolio.
- Student se vyjádří k tomu, co se mu zatím v této práci daří, co ji/ho zaujalo, na co by se chtěl zaměřit dále.
- Současně vyjádří také zdroje svých v souvislosti s portfolioem a vlastním rozvojem.
- Garant dá studentovi zpětnou vazbu na dosavadní podobu jeho portfolio a navrhne podněty pro jeho další rozvoj.
- Výsledkem je studentovo rozhodnutí o oblastech, na které se chce v dalším období (tj. **v čase T2**) nejvíce zaměřit (viz plán osobního rozvoje) a představa o možných zdrojích podpory tohoto záměru.

PREGRADUÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NA UNIVERZITĚ HRADEC KRÁLOVÉ II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0015738

Práce na portfoliu: fáze 5 – další etapa sebereflexe

- V této fázi – **tj. čase T2 (od xx.xx po ukončení 3. semestru nebo i déle)** se student vrátí ke všem oblastem rámce profesních kvalit, roztřídí nově nabyté doklady o svých kvalitách, znovu provádí hloubkovou reflexi, vyhodnotí je znovu na balančním kruhu a vyhodnotí stav plnění plánu osobního rozvoje.
- Vše písemně zachytí do konečné podoby struktury portfolia začínajícího učitele (viz dále), v případě potřeby si vyžádá ještě jednu individuální konzultaci, a práci se všemi formálními náležitostmi odevzdá do eVŠKP rozhraní k hodnocení.

Struktura portfolia začínajícího učitele (vzor)

1. **Strukturovaný profesní životopis**
2. **Osobní vzdělávací filozofie** (v této části učitel formuluje osobní východiska, filozofii své pedagogické činnosti, názory a postoje vůči profesi)
3. **Plán profesního rozvoje** (na základě hodnocení a sebehodnocení stanovené osobní profesní cíle, kroky k jejich dosažení a dosavadní stav plnění).
4. **Vyhodnocení a dokumenty dokládající naplňování rámce profesních kvalit učitele**
  1. *Plánování výuky*
  2. *Prostředí pro učení*
  3. *Procesy učení*
  - 4.4 *Hodnocení práce žáků*
  - 4.5 *Reflexe výuky*
  - 4.6 *Rozvoj školy a spolupráce s kolegy – dobrovolná část*
  - 4.7 *Spolupráce s rodiči a širší veřejností – dobrovolná část*
  - 4.8 *Profesní rozvoj učitele*

PREGRADUÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NA UNIVERZITĚ HRADEC KRÁLOVÉ II
CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0015738

Příklady všech těchto součástí naleznete v povinné literatuře

- Tomková et al. *Profesní portfolio učitele*. Hodnoticí a sebehodnoticí arch. Praha: NÚV, 2012. Dostupné z:
http://www.nuov.cz/uploads/AE/evaluacni_nastroje/08_Ramec_profesnich_kvalit_ucitele.pdf
- Trunda, J. *Profesní portfolio učitele*. Soubor metod k hodnocení a sebehodnocení. Praha: NÚV, 2012. Dostupné z: http://www.nuov.cz/uploads/AE/evaluacni_nastroje/09_Profesni_portfolio_ucitele.pdf
- Videozáznam z odborného panelu SYPO. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=nwaHyHV6ZWk&t=5706s> (zvláště 59:20 a 1:22)